

סימן ב – הפיכת חולצה לטלית קטן

שאלה:

אני רוצה להשתמש בחולצה שלי כטלית קטן. מה עלי לעשות?

תשובה:

יש לפתוח את החולצה מן הצדדים, כך שרוב הבגד (כשמודדים מן הכתף ועד קצה החולצה) יהיה פתוח.

ניתן לסגור את החולצה לאחר מכן בכפתורים או בתיק תק, ויש להשתדל לא לסגור את כל החולצה, כך שיהיה ניכר שהיא בעצם פתוחה, ורק עם סגירות קטנות משום צניעות.

נימוקים:

השולחן ערוך (או"ח י, ז) פוסק:

מלבושים שהם פתוחים מן הצדדים למטה, ויש להם ארבע כנפות לצד מטה, ולמעלה

הם סתומים, אם רובו סתום פטור. ואם רובו פתוח חייב...

ובמשנ"ב (סקכ"ה) כתב:

רובו פתוח חייב – היינו רוב מכל הבגד... אלא צריך למדוד אף מה שלמעלה מן

הידים, והגב חשוב גם כן כאילו הוא סתום.

אם כן, ראשית צריך לפתוח את החולצה מן הצדדים, כך שרוב הבגד (כשמודדים מן הכתף ועד קצה החולצה, כשחלק השרוול נחשב 'סתום' ולא פתוח) יהיה פתוח.

ובסעיף ח כתב השו"ע:

קאפ"ה שהיא פתוחה בענין שיש לה ארבע כנפות, אם יקבעו בה אשטרינג"ה

לעשותה כסתומה כדי לפטרה מציצית, אינו מועיל תיקון זה אם לא תהיה קבועה

מחציה ארכה ולמטה לכל הפחות. וגם שתהיה קבועה למטה מהחגור, למען יהיה

הרוב הסתום רוב הנראה לעינים. דאם לא כן יאסר משום מראית העין.

במגן אברהם (סקי"ב) למד מדברי השו"ע, שאם קשר את קצה הבגד ב'אשטרינג"ה למטה

מחציו של בגד, יצא מכלל בגד שרובו פתוח ומן הדין אין בו חיוב ציצית. ועל כן אין לעשות

סגירה כזו בתחתית של הטלית קטן. וכתב בשם תרומת הדשן (סימן רצו) שקרסים אינם

חשובים חיבור לעניין כלאים, אם לא שנכפפים מאוד שאינו יכול להתירן אלא ע"י מעשה.

וסיים המג"א: "ואפשר דמכל מקום אסור מפני מראית העין".

במשנ"ב (סקכ"ט) הביא דברי המגן אברהם ברישא, לעניין שאין לסגור את הבגד מלמטה,

וכן את דבריו בשם התה"ד, לעניין קרסים, שאינם נחשבים חיבור. ובבאה"ל (ד"ה לעשותה

כסתומה) הסיק דלא כמסקנת המג"א, ואין לאסרו משום מראית העין.

בפסקי תשובות (אות ח) כתב בשם שו"ת שבט הקהתי (חלק ב סימן ט) שסגירה על ידי כפתור

נחשבת כמו קרס, שאינה נחשבת כתפירה, ואם עושה רק לולאה אחת בסוף הבגד, גם אין כאן

מראית עין, שהרי ניכר לכל שמרבית הבגד פתוח.

ואמנם, בילקוט יוסף (סעיף ו) הסתפק בסגירה על ידי 'תיק תק' אם נחשב כחיבור שדורש מעשה כדי להתירו, והנראה לענ"ד כתבתי.

